

VINCENT DUJARDIN

«Belgique 1949-1950. Entre Régence et Royauté»

Bruxelles, Racine, 1995, 207 p.

UCL-historicus Vincent Dujardin schetst in dit boek de wederwaardigheden van de regering Eyskens-Devèze die aan de macht was tussen augustus 1949 en juni 1950. Deze regering zorgde voor de ontkenning van de koningskwesie. Het grootste deel van het vijf hoofdstukken tellende boek is aan dit proces gewijd.

Dujardin heeft geen moeite gespaard om alle relevante bronnen voor zijn onderzoek op te sporen. Hij is erin geslaagd inzage te krijgen van de papieren van de hoofdactoren (G. Eyskens, P. Van Zeeland...). Vooral het fonds Van Roey bleek van groot belang te zijn. De auteur heeft ervoor gezorgd zijn informatie te halen bij alle betrokken politieke families. Hij gebruikte de archieven van de studiedienst van de CVP, van de BSP, van de KPB en van de Liberale Partij. V. Dujardin heeft ook Nederlandstalige bronnen en literatuur geïntegreerd. Dit is op zich al een verdienste op een moment dat er bij bepaalde Belgische historici een tendens bestaat om niet langer kennis te nemen van de onderzoeksresultaten van vakgenoten aan de andere kant van de taalgrens.

Een bijzonder rijk bronnenmateriaal gecombineerd met een originele benaderingswijze van de politieke geschiedenis – en diepte-analyse van een korte regeringsperiode – die onwillekeurig doet denken aan *L'an 40*, zijn een goed vertrekpunt voor een vernieuwende studie. In dat opzet slaagde de auteur echter niet volledig. De verklaring hiervoor moet worden gezocht in een niet aan de benadering aangepaste presentatie van de onderzoeksresultaten en een onvolledig ontwikkelde problematisering enerzijds en aan een tekort aan kritische zin op sommige punten anderzijds.

Over de ontkenning van de koningskwesie werd de jongste 15 jaar al heel wat gepubliceerd. V. Dujardin maakt in zijn boek onvoldoende duidelijk waar de nieuwe elementen die hij aanbrengt precies gesitueerd zijn. Dit vloeit grotendeels voort uit de beschrijvende, vaak narratieve benadering van het onderwerp. De auteur beschrijft wat hij in de bronnen heeft gevonden maar problematiseert de nieuwe elementen onvoldoende. Het duidelijkste voorbeeld hiervan is de politieke invloed van kardinaal Van Roey. Die spande zich erg in om Leopold III terug op de troon te krijgen. V. Dujardin geeft dat allemaal goed aan, maar schijnt dat «normaal» te vinden, hoewel dit thema zich uitstekend leent tot een ruimere problematisering van de politieke rol van de kerk in de onmiddellijke naoorlog. Dit had ook moeten gebeuren voor de andere aspecten van het politieke besluitvormingsproces. De auteur had daarbij kunnen vertrekken van de bestaande literatuur en telkens aangeven

op welke vlakken zijn onderzoek nieuwe inzichten aanbracht. Dit kon dan weer, gezien het cruciale proces dat hij beschrijft, tot revisie of nuancering leiden van de politieke geschiedenis van de onmiddellijke naoorlogse periode.

De auteur geeft bijwijlen de indruk dat hij zich onvoldoende kan distantieren van het onderwerp dat hij beschrijft. Zo citeert V. Dujardin – veelvuldig – de mémoires van Gaston Eyskens. Daar is op zich niets op tegen, maar hier krijgt de lezer te vaak de indruk dat de auteur deze bron op een te weinig kritische wijze gebruikt.

Dirk Luyten